

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภในวัยรุ่น กระทรวงศึกษาธิการ

ตามที่มีการตั้งครรภในวัยรุ่นของประเทศมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และเศรษฐกิจในภาพรวม การแก้ไขปัญหาการตั้งครรภในวัยรุ่นของประเทศมีความซับซ้อนและไม่อาจแก้ไขได้ด้วยอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง สมควรสร้างกลไกในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการดำเนินการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของเอกชน และประชาสังคม เพื่อบูรณาการการดำเนินงานด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภในวัยรุ่นอย่างเป็นรูปธรรม มีความเป็นเอกภาพ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงมีพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์ในระดับชาติที่สำคัญไว้ ๕ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาระบบการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตที่มีคุณภาพ และมีระบบการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมบทบาทครอบครัว ชุมชน และสถานประกอบกิจการในการเลี้ยงดู สร้างสัมพันธภาพ และการสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาระบบบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพและเป็นมิตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ การคุ้มครองสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์ และการจัดสวัสดิการสังคมในกลุ่มวัยรุ่น

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ส่งเสริมการบูรณาการการจัดการฐานข้อมูล งานวิจัย และการจัดการความรู้

เพื่อให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภในวัยรุ่น กระทรวงศึกษาธิการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ ยุทธศาสตร์ และแผนงานระดับชาติ จึงขอความร่วมมือผู้บริหารหน่วยงาน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่บุคลากรทางการศึกษาทุกท่าน ให้ความสำคัญในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภในวัยรุ่น กระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้กรอบมาตรการ ดังนี้

๑. มาตรการสร้างการรับรู้และการสร้างภูมิคุ้มกัน

๑.๑ สถานศึกษาสร้างการรับรู้ วัฒนธรรม ประชาสัมพันธ์ ในการป้องกันและเฝ้าระวัง มีช่องทางการติดตามที่หลากหลาย ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง เช่น ช่องทางการสื่อสารในโซเชียลมีเดีย เครือข่ายนักเรียน เครือข่ายครู เครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายชุมชน เครือข่ายองค์กรมูลนิธิต่างๆ เป็นต้น

๑.๒ สร้างเครือข่ายการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ วัฒนธรรม ประชาสัมพันธ์ ในการเฝ้าระวัง ในสถานศึกษาไปยังเครือข่ายชุมชน องค์กรต่างๆ หรือสร้างกลไกในการสื่อสารองค์กร

๑.๓ ส่งเสริมกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารตั้งครรภในวัยร่น โดยให้นักเรียน นักศีกษา รั้บรู้ถึงสิทธิการตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิในการรั้บรู้ข้อมูลข่าวสารและความรู้ รั้บบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ รั้บบริการรักษาความลับและความเป็นส่วนตัว รั้บการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเสมอภาค ไม่ถูกเลือกปฏิบัติ และ รั้บสิทธิอื่นใดที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารตั้งครรภในวัยร่น พ.ศ. ๒๕๕๙

๑.๔ ผู้บริหารสถานศีกษา และผู้บริหารการศีกษา ต้องรั้บรู้และตระหนักถึงสิทธิของวัยร่น ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารตั้งครรภในวัยร่น พ.ศ. ๒๕๕๙ กรณีนักเรียน นักศีกษาเกิดการ ตั้งครรภในระหว่างการศึกษาต้องไม่ถูกกดดันให้ออกจากสถานศีกษาเดิม เว้นแต่เป็นการย้ายสถานศีกษา ตามเจตนารมณข์ของนักเรียน นักศีกษา รวมทั้งมีการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมและมีการปรับทัศนคติของบุคลากร ในสถานศีกษา เพื่อให้นักเรียน นักศีกษาซึ่งตั้งครรภได้เรียนต่อในสถานศีกษาเดิมอย่างปกติและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๑.๕ ส่งเสริมพัฒนา และยกระดับระบบดูแลช่วยเหลือให้คำปรึกษาในสถานศีกษาให้มีความ เข้มแข็ง โดยเน้นส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้เชิงจิตวิทยา เป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่เด็กนักเรียน นักศีกษาในสถานศีกษา หรือประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมดำเนินงาน

๑.๖ สถานศีกษาส่งเสริมการเรียนรู้ สนับสนุนกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารตั้งครรภ ในวัยร่นอย่างต่อเนื่อง

๑) สถานศีกษามีการจัดการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศีกษาให้เหมาะสมกับช่วงวัย ของนักเรียน นักศีกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดประเภทของสถานศีกษาและการดำเนินการของสถานศีกษาในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาคารตั้งครรภในวัยร่น พ.ศ. ๒๕๖๑

- สถานศีกษาที่มีจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยให้ส่งเสริมและประยุกต์ใช้ องค์ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านความคิด ทัศนคติเชิงบวก วางรากฐานในการสร้างภูมิคุ้มกันให้เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง

- สถานศีกษาที่มีจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศีกษาให้เสริมสร้างทักษะชีวิต เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารตั้งครรภในวัยร่น โดยบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (เน้นหนักในกลุ่มสาระ การเรียนรู้สุขศีกษาและพลศีกษา) ควบคุมการสอดแทรกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นต้น รวมถึงการสนับสนุนส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารตั้งครรภในวัยร่น ผ่านวิทยากรที่หลากหลายตามบริบทและตามความเหมาะสม

- สถานศีกษาที่มีจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศีกษา อาชีวศีกษา ให้เสริมสร้าง ทักษะชีวิต ทักษะสังคม และทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง ผ่านการจัดการเรียนการสอนปกติ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมตามความสนใจและความถนัด กิจกรรมกลุ่มเพื่อน/เครือข่ายเยาวชน กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมในลักษณะ ของการสร้างคุณค่าในตนเอง กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นต้น ควบคุมกับการดูแลปัญหาหรือให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเฝ้าระวังและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในรูปแบบที่เหมาะสม

- สถานศีกษา กศน. ให้เร่งค้นหาประชากรวัยเรียน (เด็กและเยาวชนนอกสถานศีกษา) เพื่อเข้าสู่ระบบการศึกษา พร้อมทั้งการให้ความรู้และเสริมสร้างทักษะชีวิต เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาร ตั้งครรภในวัยร่น สอดแทรกในการเรียนการสอนปกติ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ควบคุม การประสานหน่วยงานในการดูแลช่วยเหลือส่งต่อกรณีกลุ่มเป้าหมายที่มีปัญหาดังกล่าว

๒) สถานศีกษาจัดหาและพัฒนาผู้สอนให้สามารถสอนเพศวิถีศีกษาและให้คำปรึกษา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารตั้งครรภในวัยร่นแก่นักเรียนหรือนักศีกษาได้อย่างเหมาะสม

- จัดหาครูผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารกตั้งครรรกในวัยรุนอย่างตอเนื่องและเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน นักศีกษา

- พัฒนาครูผู้สอนโดยการแสวงหาช่องทางในการพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนเพศวิถึศีกษาให้สามารถจัดการเรียนการสอนเพศวิถึศีกษาได้อย่างถูกตออง และเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน นักศีกษา ซึ่งอาจเป็นการพัฒนาโดยการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือการอบรมผ่านระบบอิล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

๓) สถานศีกษาจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและค้มนครองนักเรียน นักศีกษาที่ตั้งครรรกให้ได้รับการศีกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสมและตอเนื่อง รวมทั้งจัดให้มีระบบการส่งตอให้ได้รับบริการอนามัยการเจรญพันธ์ และการจัดสวัสดิการทางสังคมอย่างเหมาะสม

- สถานศีกษาจัดเตรียมชุดความรู้ในรูปแบบต่างๆ เช่น ใช้ระบบสารสนเทศออนไลน์ การบันทึกเสียง ภาพ หรือวีดิทัศน์ การวัดการประเมินผลในรูปแบบพิเศษที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศีกษาที่ตั้งครรรก เป็นต้น ตลอดระยะเวลาที่นักเรียน นักศีกษาตั้งครรรก จนสามารถกลับมาศีกษาในรูปแบบปกติได้

- สถานศีกษามีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศีกษา ที่สามารถประสานส่งตอเพื่อให้นักเรียน นักศีกษา ได้รับบริการอนามัยการเจรญพันธ์ ณ สถานบริการสาธารณสุข และสามารถได้รับสิทธิต่างๆ ของภาครัฐ เกี่ยวกับสวัสดิการสังคม เช่น การฝีกอาชีพ รายได้เสริมจากการส่งเสริมอาชีพจากหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น

๒. มาตรการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนและพื้นที่แห่งการเรียนรู้ โดยความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น 1663 สายด่วนปรึกษาเอดส์และตอองไม่พร้อม นักวิชาการ นักจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น

๒.๒ การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมเครือข่ายเยาวชน ในลักษณะรูปแบบกิจกรรมที่เป็นการสื่อสารระหว่างเยาวชนถึงเยาวชน เช่น กิจกรรมสร้างพลังเชิงบวก กิจกรรมพัฒนาตนเอง กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น

๓. มาตรการเสริมสร้างความเข้มแข็งในสถานศีกษา

ให้สถานศีกษาให้ความสำคัญในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารกตั้งครรรกในวัยรุน

๓.๑ ปรับเปลี่ยนทัศนคติเชิงบวกในการเปิดเผยข้อมูลปัญหาคารกตั้งครรรกในวัยรุน โดยให้คานึงถึงพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ การดำเนินงานมีวัตถุประสงค์เพื่อการดูแลช่วยเหลือนให้ได้รับการศีกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสมและตอเนื่อง รวมทั้งการเข้าถึงระบบการส่งตอให้ได้รับบริการอนามัยการเจรญพันธ์และการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม ลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน นักศีกษาที่ตั้งครรรก และนักเรียน นักศีกษาที่เกี่ยวข้อง

๓.๒ ส่งเสริมและพัฒนาาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศีกษา โดยใช้กลไกบุคคลเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วม เช่น กลไกสถานศีกษาสีขาวปลอดภัยและอบายมุข กลไกลูกเสือ ยุวกาชาด จิตอาสาตาดานต่างๆ เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนแกนนำ ครู เครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศีกษา ชุมชน มีช่องทางการประสานงานอย่างใกล้ชิด

๓.๓ สร้างนักเรียน นักศีกษาแกนนำ เพื่อร่วมดำเนินงานด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาคารกตั้งครรรกในวัยรุนในสถานศีกษา

๓.๔ จัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมรองรับการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารกตั้งครรรกในวัยรุนในสถานศีกษา

๔. มาตรการอำนวยความสะดวก

๔.๑ การตรวจและการรายงานผลของกระทรวงศึกษาธิการ ให้บรรลุประเด็นงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นไว้ในการติดตามหรือการนิเทศงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

๔.๒ ให้สถานศึกษารายงานผลการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอย่างต่อเนื่องตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และรายงานสถานการณ์เมื่อเกิดปัญหาที่ต้องปฏิบัติเร่งด่วนไปยังหน่วยงานต้นสังกัดในระดับพื้นที่และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เพื่อดำเนินการช่วยเหลืออย่างทันท่วงที พร้อมทั้งให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบผลการรายงานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

๔.๓ ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม การดำเนินโครงการสำคัญที่บรรลุในแผนงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในพื้นที่ และส่วนกลาง รวมถึงการประชุมชี้แจง การประชุมคณะกรรมการในระดับต่างๆ ในพื้นที่

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายณัฐพล ทีปสุวรรณ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ